

■ Den Haag, 13 februari 2020

Patiëntveiligheid onder druk bij ICT-uitval in ziekenhuizen

De risico's van ICT-uitval in ziekenhuizen moeten beter in beeld worden gebracht. Voor het leveren van goede zorg zijn ziekenhuizen steeds meer afhankelijk van het goed functioneren van de ICT. Die afhankelijkheid kan leiden tot onveilige situaties voor de patiënt, zoals het stellen van een verkeerde diagnose op basis van onvolledige informatie. Dat blijkt uit het rapport 'Patiëntveiligheid bij ICT-uitval in ziekenhuizen' dat de Onderzoeksraad voor Veiligheid vandaag heeft gepubliceerd. De Raad geeft aanknopingspunten aan ziekenhuizen om de risico's die uitval van ICT met zich meebrengt voor de zorg aan patiënten, adequaat te beheersen.

In 2018 vonden in verschillende ziekenhuizen meerdere ICT-storingen plaats die impact hadden op de zorg. Zo hadden artsen geen toegang meer tot patiëntendossiers en moest belangrijke informatie, zoals laboratoriumuitslagen, handmatig vastgelegd en telefonisch doorgegeven worden. Dit leidde tot veel vertraging en de kans op het maken van fouten werd veel groter. Ziekenhuizen stelden behandelingen uit, verplaatsten patiënten of kondigden een opnamestop af. Deze voorvallen waren voor de Raad aanleiding om een onderzoek te starten naar de veiligheid van patiënten tijdens uitval van ICT in ziekenhuizen.

Afhankelijk van ICT

Ziekenhuizen zijn voor het leveren van goede zorg steeds meer afhankelijk van het goed functioneren van ICT. Veel processen in het ziekenhuis zijn gedigitaliseerd waardoor het leveren van goede zorg zonder ICT bijna niet meer mogelijk is. Eén defect onderdeel of verkeerde netwerkinstelling kan de primaire zorgprocessen in een ziekenhuis uren- of zelfs dagenlang stilleggen. De kwaliteit en veiligheid van de zorg voor patiënten kan hierbij in het geding komen. Door de toenemende afhankelijkheid van ICT is het van belang dat de ziekenhuissector de digitale weerbaarheid op orde brengt.

Patiëntveiligheid

De Onderzoeksraad onderscheidt meerdere manieren waarop ICT-uitval tot schade aan patiënten kan leiden. Eén van die manieren is de beschikbaarheid van patiëntinformatie. In alle onderzochte ziekenhuizen was de patiëntinformatie gedigitaliseerd in een informatiesysteem. Als dit systeem door een storing uitvalt, heeft ziekenhuispersoneel geen toegang meer tot actuele informatie en moet dan handelen op basis van klinische

Contact

Woordvoerder: Sara Vernooij, tel. 06-23175701 of 070-333 70 00

E-mail: communicatie@onderzoeksraad.nl Website: onderzoeksraad.nl Twitter: @onderzoeksraad

verschijnselen, het eigen geheugen of de informatie die een patiënt geeft. Voor het vaststellen van een diagnose of het beslissen over een behandeling brengt dit als risico met zich mee dat niet alle relevante informatie wordt gebruikt. Dit kan leiden tot niet optimale besluiten en daarbij horende risico's voor de patiëntveiligheid.

Tijdens de ICT-storingen in de onderzochte ziekenhuizen was er veel aandacht voor de veiligheid van de patiënt, maar na afloop is nauwelijks nagegaan wat de gevolgen zijn geweest. Er moet meer aandacht besteed worden aan risicovolle situaties, óók als dat niet heeft geleid tot schade of letsel, juist om daar in de toekomst van te leren. In de toekomst moeten daar beheersmaatregelen voor getroffen worden.

Aanbevelingen

Door digitalisering in de zorg, is de zorg voor patiënten afhankelijk geworden van de ICT-systemen binnen een ziekenhuis. Wanneer ICT-voorzieningen goed functioneren, hebben patiënten en ziekenhuispersoneel daar baat bij, maar bij uitval komen deze voordelen te vervallen en worden risico's voor de patiënt ge(her)introduceerd. Ziekenhuizen zijn zich bewust van de afhankelijkheid van ICT-systemen, maar minder voorbereid op uitval. Omdat de risico's op ICT-uitval als gevolg van de complexiteit van ICT-systemen echter deels onvoorspelbaar zijn, is ook aandacht voor het bestrijden en beheersen van de gevolgen van ICT-uitval van belang. Dat vraagt van de ziekenhuizen dat zij de afhankelijkheden van ICT in de zorgprocessen beter inzichtelijk krijgen. Op basis daarvan kunnen zij passende beheersmaatregelen treffen, die artsen en verpleegkundigen in staat stellen om de zorgverlening zo goed mogelijk te kunnen continueren bij uitval van ICT. Ook het houden van oefeningen en het periodiek testen van ICT-systemen draagt bij aan een betere voorbereiding op uitval van ICT.

Contact

Woordvoerder: Sara Vernooij, tel. 06-23175701 of 070-333 70 00

E-mail: communicatie@onderzoeksraad.nl Website: onderzoeksraad.nl Twitter: @onderzoeksraad